

Oznaka poročila: ARRS-RPROJ-ZP-2014/50

ZAKLJUČNO POROČILO RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

A. PODATKI O RAZISKOVALNEM PROJEKTU

1. Osnovni podatki o raziskovalnem projektu

Šifra projekta	Z6-3674
Naslov projekta	Srednjeveški samostani in njihovi ustanovniki: politična ikonografija Andeških in Babenberžanov na primeru ustanovitve in umetnostne podobe kartuzije Jurklošter
Vodja projekta	23509 Mija Oter Gorenčič
Tip projekta	Z Podoktorski projekt
Obseg raziskovalnih ur	3400
Cenovni razred	A
Trajanje projekta	10.2012 - 05.2013
Nosilna raziskovalna organizacija	618 Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti
Raziskovalne organizacije - soizvajalke	
Raziskovalno področje po šifrantu ARRS	6 HUMANISTIKA 6.09 Umetnostna zgodovina
Družbeno-ekonomski cilj	13.06 Humanistične vede - RiR financiran iz drugih virov (ne iz SUF)
Raziskovalno področje po šifrantu FOS	6 Humanistične vede 6.04 Umetnost (umetnost, umetnostna zgodovina, izvajanje umetnosti, glasba)

B. REZULTATI IN DOSEŽKI RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

2. Povzetek raziskovalnega projekta¹

SLO

Raziskovanje je potekalo po predvidenem planu in je bilo v celoti realizirano; rezultati so celo presegle načrtovano.

V skladu z načrtovanim je vodja raziskavo izvedla s temeljitim študijem in analizo arhivskega gradiva in relevantne strokovne literature po knjižnicah v Sloveniji in tujini

ter obsežnim terenskim delom. Načrtovano je bilo, da bo nastopila z referatom na eni mednarodni konferenci in objavila dva izvorna znanstvena članka. Dejansko pa je v povezavi z odkritji, ki so bili rezultat podoktorskega projekta, imela štiri javna predavanja, in sicer dva v tujini na dveh mednarodnih simpozijih (v Franciji in Avstriji) in dva v Sloveniji (eden na znanstvenem posvetu v Ljubljani in eden v Jurkloštru, namenjen širši javnosti), poleg tega pa je objavila štiri izvirne znanstvene članke, peti bo objavljen v nadaljevanju leta 2014. Cilji so bili torej v celoti preseženi.

Vodja je v času trajanja projekta pričela z raziskavo poprej še neraziskanega področja zgodnjekartuzijanske stavbne plastike in ugotovila, da je bogata arhitekturna dekoracija praviloma povezana z vplivom ustanovnikov ali mecenov samostana. Odkrila je pred tem nepoznano povezavo Babenberžanov in Andeških pri drugi ustanovitvi kartuzije Jurklošter in izbiri cerkvenega patrocinija. Ugotovila je, da je bila ustanovitev Jurkloštra tesno povezana s siceršnjimi političnimi in religioznimi potezami Leopolda VI., da je bila jurkloštrska cerkev prva na celotnem Štajerskem, ki je bila posvečena sv. Mavriciju, in da je bil Ekbert Andeški s kartuzijo povezan že dosti pred posvetitvijo, kar dokazuje patrocinij sv. Mavricija, čigar kult si je še posebno prizadeval razširiti ravno Ekbert. Prav tako je uspela dokazati, da je ta patrocinij ustrezal tudi Leopoldu VI., saj je bila zanj posvetitev njegovega samostana temu najvišjemu svetniku cesarstva izraz pripadnosti kraljevemu krogu. O evropskem pomenu kartuzije Jurklošter je seznanila tudi širšo zainteresirano javnost, s čimer je prispevala k razširitvi in poznavanju najnovejših znanstvenih odkritij in ozaveščanju o pomenu in nujnosti varovanja kulturne dediščine. Rezultat projekta so tudi odkritja o arhitekturi jurkloštrske cerkve in obeh cerkva Žičke kartuzije in njihovi povezanosti s spomeniki babenberške zgodnje gotike. Nosilka projekta je temeljito analizirala in preverila teze iz starejše literature in z novimi ugotovitvami ključno doprinesla k razumevanju razvoja zgodnjegotske arhitekture tudi v avstrijskem in s tem širšem (srednje)evropskem prostoru. V času podaljšanja projekta je raziskavo razširila na vse cerkve s patrocinijem sv. Mavricija v Sloveniji. Rezultati raziskave bodo v obliki izvirnega znanstvenega članka objavljeni v nadaljevanju leta 2014. Njen izvirni znanstveni članek Kartuzija Jurklošter in Leopold VI. Babenberžan, objavljen v *Acta historiae artis Slovenica*, 17/2, 2012, str. 25–45, je Znanstveni svet za humanistiko pri ARRS prepoznal kot izjemen znanstveni dosežek za leto 2012.

ANG

The research has progressed as planned and was realized in its whole. The results have even surpassed those initially planned.

The leader realised the research results using methods, such as comprehensive study and analysis of archival sources and of relevant literature in the libraries in Slovenia and abroad and extensive field work. One paper presented at the international conference and two original scientific articles were planned as results. However, the importance of the findings was large enough for the leader to present four public lectures, in France and Austria and two in Slovenia. In addition she published four scientific articles. Her fifth article resulting from this project will be published later in 2014.

The leader started with a research of a so far not investigated field of architectural sculpture of early charterhouses. She found out that the cases of rich ornamentation can be interpreted by the very role of the founders or patrons. She discovered the connection between the Babenbergs and the Andechs-Merans with the second foundation of the Jurklošter Charterhouse and in the selection of the *patrocinium*. She also discovered that Leopold VI. re-established Charterhouse because it was closely related to his political and religious activities. Moreover, research confirms that Jurklošter church was the first in Styria with the *patrocinium* of St. Mauritius, and that Egbert of Andechs has been related to the history of this Charterhouse long before its consecration. This is proved by St. Mauritius, whose cult was promoted especially by Egbert. The author managed to prove that this *patrocinium* was in favour of Leopold VI, since for him the consecration of the monastery to this highest patron of Roman Empire reflected his affinity with royal circles. The European significance of Jurklošter has been presented in a lecture, which has contributed to the wider understanding of the recent research findings and of the necessities of the protection of the cultural heritage also for non-expert public. Another result is original scientific article on the architecture of Jurklošter church and its relations with the Early Gothic of the Babenbergs. Her findings represent an important contribution to the understanding of the development of the early Gothic architecture in Austrian as well as broader (Central) European territories. In the time of the prolonging of the project, the leader extended her research to all the churches in Slovenia with the *patrocinium* of St. Mauritius. Its results will be published as an original scientific paper in the later part of 2014.

Her original scientific paper, published in *AHAS*, 17/2, 2012, pp. 25–45, has been acknowledged the outstanding scientific achievement of the year 2012 by the Scientific Board of the Humanities at the ARRS.

3. Poročilo o realizaciji predloženega programa dela na raziskovalnem projektu²

Predloženi program dela na raziskovalnem projektu je bil v celoti realiziran in celo presežen.

Jurklošter, drugo od štirih kartuzij na ozemlju današnje Slovenije, je v dolini potoka Gračnica v Savinjski krajini ustanovil krški škof Henrik I. (1167–1174). Že leta 1199 je bil samostan razpuščen. Leta 1200 je krški škof Ekehard v Jurkloštru ustanovil proštijo, 9. septembra 1209 pa je Leopold VI. Babenberžan v Mariboru za kartuzijo izdal drugo ustanovno listino. 7. novembra 1227 je Leopold VI. v Mariboru izdal še eno listino, v kateri je na novo načrtal meje samostana, potrdil že obstoječe in primaknil nove posesti ter izdal nekaj privilegijev. Iz listine tudi izvemo, da je cerkev jurkloštrskega samostana (*cenobio nostro in Gyrio*) v čast Bogu, Mariji, sv. Janezu Krstniku in mučencu sv. Mavriciju sezidal na lastne stroške (*propriis sumptibus aedificavimus*) Leopold VI. in da jo je posvetil bamberski škof Ekbert iz rodbine Andechs-Meranijskih. V dosednji umetnostnozgodovinski literaturi je bil pri obravnavi jurkloštrske kartuzije premalo poudarjen in povsem neraziskan za kartuzijansko cerkev presenetljiv patrocinij sv. Mavricija. Raziskovalna hipoteza podoktorskega projekta je bila, da je pri izbiri patrocinija pomembno vlogo odigral posvetitelj jurkloštrske cerkve, bamberski škof Ekbert Andeški. Ker v starejši literaturi tudi niso bili zadovoljivo pojasnjeni vzori za arhitekturno zasnovo jurkloštrske cerkve, je bila druga raziskovalna hipoteza, da je

povezava med Žičko kartuzijo in Jurkloštrom, ki se ni nikoli posebej omenjala, vendarle obstajala in da je tesna vloga Leopolda VI. pri gradnji jurkloštrske cerkve vprašljiva.

Raziskovanje je potekalo po predvidenem planu z natančno analizo in kritično presojo vseh relevantnih arhivskih virov, temeljitim študijem strokovne literature zlasti s področij umetnostne zgodovine, obče zgodovine in teologije v slovenskih in tujih knjižnicah, terenskim delom v Sloveniji in tujini, in natančno analizo pridobljenih podatkov.

Na podlagi opravljene raziskave je bilo mogoče v celoti pritrđiti raziskovalni hipotezi podoktorskega projekta, da je bil namreč poleg Leopolda VI. Babenberžana ključna osebnost pri ustanavljanju kartuzije Jurklošter tudi bamberski škof Ekbert s svojo rodbino, poleg tega je vodja projekta uspela odkriti širši pomen, ki ga je ustanovitev Jurkloštra imela za Leopolda VI. Ta je bil v dosedanjih objavah predstavljen kot ustanovitelj, ki se je za ponovno naselitev menihov odločil predvsem zaradi zanj strateško pomembne lege kartuzije, ki naj bi mu pomagala utrditi oblast v tem delu Štajerske. Po ugotovitvah vodje podoktorskega projekta pa je bila njegova vloga pri drugi ustanovitvi precej kompleksnejša in tesno vpeta v njegovo siceršnje religiozno-politično udejstvovanje. Edini zgodovinski vir, ki v zvezi z drugo ustanovitvijo ne omenja le Babenberžana, je zapis vizitatorja Georgiusa Valentinusa Schwengla (1697–1766), da je Leopold VI. samostan ustanovil na prošnjo bamberskega škofa Ekberta iz rodbine Andeških, ki je cerkev posvetil. Pri iskanju odgovora, kako so Andeški prišli v stik z Jurkloštrom, so se kot ključni izkazali dogodki po umoru kralja Filipa Švabskega, ki je močno posegel v tedanje cerkveno-politično dogajanje, njegove posledice pa je na svoji koži občutil tudi Ekbert Andeški, ki je bil skupaj z bratom Henrikom IV. osumljen sodelovanja pri umoru. Izobčeni škof, ki si je po umoru intenzivno prizadeval za povrnitev svoje cerkveno-politične moči, bi v Leopoldu VI. upravičeno videl enega od ustreznih partnerjev za pomoč pri dosegu svojih ciljev. Leopolda VI. sta namreč odlikovali uravnoteženost njegove politične in religiozne prepričljivosti ter posledična zvestoba tako kralju kot papežu. Pot do Leopolda VI. bi Ekbertu lahko olajšala njegova sestra Gertruda, pri kateri sta Andeška po umoru našla zatočišče, in sicer s pomočjo svojega moža, ogrskega kralja Andreja II., ki si je zelo prizadeval za Ekbertovo rehabilitacijo. Leopold VI., ki je veljal za tesnega zaveznika kralja Andreja II., je bil njegov bratranec. V povezovanju z Andeškimi je imel Leopold VI. več koristi. Za uveljavitev njegovih ambicioznih trgovskih načrtov z Italijo je bila namreč njegova sloga z Andeškimi ključnega pomena, in sicer zaradi njihovih posesti v južnem delu cesarstva.

Kartuzijanske cerkve so bile praviloma posvečene sv. Janezu Krstniku, edino jurkloštrska pa je bila kot edina v Evropi posvečena sv. Mavriciju. Tekom raziskave je vodja projekta uspela odkriti, da je bil Ekbert z Jurkloštrom povezan že dosti pred posvetitvijo, o čemer priča prav patrocinijsv. Mavricija, čigar kult si je še posebno prizadeval razširiti ravno Ekbert, čigar rodbina, Andeški, si je za svojega družinskega patrona izbrala prav tega svetnika. Na Štajerskem je bil ta svetnik v srednjem veku izjemno redek. Jurkloštrska cerkev je celo prva in torej najstarejša na celotnem Štajerskem, ki je (bila) posvečena sv. Mavriciju. Pokazalo se je tudi, da je bil ta patrocinijsv. pisan na kožo tudi Leopoldu VI., saj je bila tudi zanj posvetitev njegovega samostana najvišjemu svetniku cesarstva izraz pripadnosti kraljevemu krogu. Babenberžani in Andeški so se s posvetitvijo jurkloštrskega samostana sv. Mavriciju navezali na češčenje tega svetnika v kraljevih krogih. Presenetljivo je, da tudi tako strogi reformni redovi, kot

so kartuzijani, niso bili imuni do takšnih in drugačnih političnih kalkulacij, kar dokazuje zamenjava sv. Janeza Krstnika z redu tujim sv. Mavricijem. Te ugotovitve so ključne za evropsko zgodovino zgodnjih kartuzijanskih samostanov. Z vpeljavo kartuzijanskemu redu tujega sv. Mavricija kot zavetnika cerkve in celotne doline je dokazan vpliv posvetnih dinastov na redovne običaje najstrožjih redov že v zgodnjem 13. stoletju.

Drugi del raziskav se je v skladu z drugim delom raziskovalne hipoteze usmeril v arhitekturo jurkloštrske cerkve. V dosednji literaturi je obveljalo mnenje, da je delavnico za njeno izgradnjo iz širšega dunajskega prostora priskrbel Leopold VI. Babenberžan. Vodja podoktorskega projekta je zato temeljito preučila arhitekturno zasnovo in stavbno plastiko jurkloštrske cerkve in jo primerjala s spomeniki babenberške zgodnje gotike, s katerimi so se že večkrat postavljale v povezavo *ecclesia maior* in *ecclesia minor* Žičke kartuzije ter *ecclesia maior* v Jurkloštru. Preverila je teze iz starejše literature in ugotovila, da so bili zunanji oporniki približno sočasno ali celo še prej kot v zgornji cerkvi Žičke kartuzije realizirani tudi v romanskem križnem hodniku cisterce v Stični. Najstarejši ohranjeni in torej nesporni primer (križnorebrastega) oboka z zunanjimi oporniki v slovenskem prostoru je tako žička *ecclesia minor*, katere datacija v literaturi ni enotna in se postavlja v čas od ok. 1190 oz. 1192 do ok. 1200. Ne glede na datacijo, se zdi v vsakem primeru malo verjetno, da bi ti isti stavbeniki po letu 1202 sodelovali pri izgradnji samostanov v Lilienfeldu in Zwettlu, saj so diskrepance v stavbni zasnovi in stavbnoplastičnih detajlih (pre)velike. Prav tako je izpostavila, da ni mogoče z gotovostjo potrditi teze, da so najstarejši brstni kapiteli v srednjeevropskem prostoru v Špitaliču. Zaradi deljenega mnenja o dataciji namreč ne moremo trditi, da so bili tamkajšnji brstni kapiteli zagotovo izklesani prej kot v avstrijskem prostoru. Vsekakor pa je detajlna primerjava špitaliških z najzgodnejšimi brstnimi kapiteli spomenikov babenberške zgodnje gotike pokazala, da tesnih slogovnih vzporednic med njimi tako ali tako ni.

V nasprotju z domnevo v starejši literaturi, da so mojstri, ki so bili na delu v Žički kartuziji, nato za Leopolda VI. gradili na Avstrijskem, ne pa tudi v Jurkloštru, je vodja projekta tekom raziskave ugotovila, da so slogovne značilnosti spomenikov babenberške zgodnje gotike dovolj različne od arhitekture in stavbne plastike obeh žičkih cerkva, a prav tako »francoske«, da lahko domnevamo, da je Leopold VI. do stavbenikov za svoje avstrijske projekte prišel po drugi poti in da je torej na južnem Štajerskem in na Spodnjeavstrijskem vzporedno delalo več skupin francoskih mojstrov. Avstrijski in štajerski vojvoda je imel stik s Francijo ne le prek kartuzijanov, maveč je imel tesno vez tudi prek cistercijanov in lastne poti v južno Francijo leta 1212, ključne pa so bile tudi njegove povezave s cesarskim dvorom in, ne nazadnje, z rodbino Andechs-Meranijskih. V zvezi s kartuzijo Jurklošter vodja projekta v nasprotju s starejšo literaturo tudi meni, da je bila že cerkev iz časa po prvi ustanovitvi zidana in je bila v času druge ustanovitve le še obokana. Pobudo za obokanje bi lahko dali tako Nikolaj, prior žičkega samostana, ki je bil matica jurkloštrskega, kakor tudi Leopold VI. kot drugi ustanovitelj samostana in darovalec finančnih sredstev ali celo Ekbert Andeški. Sodeč po kvaliteti izvedbe oboka in stavbni plastiki, so bili v Jurkloštru na delu mojstri iz vrst (francoskih) kartuzijanskih menihov ali konverzov ali za kartuzijane delujoči stavbeniki, ki bi lahko prišli ob drugi ustanovitvi. To bi potrjevala tudi stavbna plastika, saj konzole, na katere se izteka obok, tipološko ustrezajo konzolam v zgodnjekartuzijanski arhitekturi in se hkrati razlikujejo od konzol, uporabljenih v avstrijskih cistercah.

V času podaljšanja podoktorskega projekta se je raziskovanje osredotočilo na cerkve sv. Mavricija v Sloveniji. Raziskava sakralnih objektov s tem patrocinijem je za večino srednje- in zahodnoevropskih držav že opravljena, v slovenskem prostoru pa jo

bo zapolnila študija, ki bo kot rezultat podoktorskega projekta objavljena v nadaljevanju leta 2014. Sv. Mavricij je bil od 10. stoletja češčen kot najvišji patron celotnega nemškega cesarstva in bil imenovan kot *patronus regni in totius regni summus patronus*. Bil je torej prvi svetnik nemških kraljev in njegovo češčenje je bilo tesno vpeto tudi v obred kronanja. Sv. Mavricij je bil še posebej češčen tudi v dinastiji Andeških; posebno češčenje tega svetnika je izpričano prav za časa škofa Ekberta. Vojvoda Oton Andechs-Meranijski, brat škofa Ekberta, je imel v posesti celo relikvijo glave sv. Mavricija, in sicer ali od okoli 1210/11 ali od 1218 in do 1220, ko jo je na prošnjo kralja Friedrika II. dal magdeburški cerkvi. Sv. Mavricij je bil torej zavetnik tako celotnega cesarstva kakor tudi rodbine Andeških in še prav posebno tudi bamberskega škofa Ekberta Andeškega. Raziskava vzrokov za izbor tega svetnika kot patrona cerkva v slovenskem prostoru je zato pomembna za širši evropski prostor.

Raziskava je prinesla temeljna nova spoznanja s področja umetnostne zgodovine in drugih humanističnih ved (zlasti zgodovine in teologije), omogočila je evalvacijo in ustrežnejšo umestitev slovenskih spomenikov zgodnje gotike (Žičke kartuzije in kartuzije Jurklošter) v evropski kontekst, kar je omogočila temeljita analiza vloge Leopolda VI. Babenberžana in Ekberta Andechs-Meranijskega. Rezultati so izjemnega pomena ne le za slovensko umetnostno in širšo kulturno in politično zgodovino, marveč tudi za umetnostno in kulturno-politično zgodovino širšega srednjeevropskega prostora. Rezultati so pomembni in neposredno uporabni tudi pri ohranjanju kulturne dediščine, pri zaščiti ter prezentaciji kulturnih spomenikov, s tem pa tudi v turizmu in izobraževanju. Rezultati raziskave so z referati na mednarodno priznanih konferencah in z objavami v mednarodno uglednih strokovnih publikacijah razširili vedenje o vlogi osrednjih srednjeevropskih dinastij v visokem srednjem veku pri ustanavljanju samostanov in razvoju umetnostnih tokov. Zlasti kartuzija Jurklošter doslej tuji strokovni javnosti ni bila dovolj znana, hkrati pa skupaj z Žičko kartuzijo praviloma ni upoštevana v pregledih razvoja evropske umetnosti, čeprav sta obe odločilni pri razvoju zgodnjegotske umetnosti v Srednji Evropi.

4. Ocena stopnje realizacije programa dela na raziskovalnem projektu in zastavljenih raziskovalnih ciljev³

Načrtovani program dela in zastavljeni raziskovalni cilji podoktorskega projekta so bili v celoti izvedeni po predvidenem planu; rezultati so celo presegli pričakovano. Obe raziskovalni hipotezi sta bili v celoti raziskani. Za celotno obdobje podoktorskega projekta so bili predvideni temeljit študij arhivskih virov in strokovne literature v domačih in tujih knjižnicah ter obsežno terensko delo, kar je bilo v celoti realizirano.

Načrtovano je bilo tudi, da bodo rezultati objavljeni v obliki dveh izvirnih znanstvenih člankov v mednarodno priznanih strokovnih revijah, predstavljeni pa tudi na mednarodnem simpoziju. Predviden je bil referat na mednarodnem simpoziju o kartuzijanskem redu o vlogi Andechs-Meranijskih in Babenberžanov pri ustanovitvi prvih dveh kartuzij v srednjeevropskem prostoru. Referat s prav tem naslovom je vodja projekta imela na mednarodnem simpoziju o kartuzijanih v Aggsbachu (Avstrija). Predviden je bil tudi izvirni znanstveni članek o politični ikonografiji Andeških in Babenberžanov na

primeru ustanovitve in umetnostne podobe kartuzije Jurklošter. Izvirni znanstveni prispevek s prav takšnim naslovom je vodja projekta objavila v zborniku, ki je izšel v zbirki *Analecta cartusiana*, posvečeni raziskavam kartuzijanskega reda. Prav tako je bil načrtovan izvirni znanstveni članek o povezavi Žičke kartuzije in kartuzije Jurklošter z babenberško zgodnjo gotiko. Obsežen članek z naslovom *Spodnještajerski kartuziji in spomeniki babenberške zgodnje gotike* je vodja projekta objavila v *Zborniku za umetnostno zgodovino*.

Načrtovani cilji so bili preseženi:

- z izvirnim znanstvenim člankom, objavljenim v prav tako mednarodno priznani reviji *Acta historiae artis Slovenica*, v kateri je uspela pokazati na vse aspekte, ki jih je ustanovitev Jurkloštra imela za Leopolda VI., hkrati pa je temeljito raziskala odnos Leopolda VI. in Ekberta Andeškega v času ustanovitve jurkloštrske kartuzije. Znanstveni svet za humanistične vede Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije je ta članek prepoznal in imenoval za izjemen znanstveni dosežek slovenske znanosti v letu 2012;
- z izvirnim znanstvenim člankom o zgodnji stavbni plastiki kartuzijanskih samostanov;
- z referatom na znanstvenem posvetu v Ljubljani, ki je potekal na temo Samostani in umetnost v Prešernovi dvorani SAZU in na katerem je vodja projekta spregovorila o političnem ozadju druge ustanovitve kartuzije Jurklošter;
- s samostojnim predavanjem v Jurkloštru o evropskem pomenu kartuzije za širšo strokovno in laično javnost;
- z referatom na konferenci o kartuzijanskem redu v Belleju (Francija) o dotlej še neraziskanem področju stavbne plastike zgodnjih kartuzij. Odkrila je, da je bogato okrasje pogosto povezano z željo ustanovnika ali mecena samostana;
- v nadaljevanju leta 2014 bo kot rezultat projekta objavljen tudi članek o cerkvah sv. Mavricija v Sloveniji.

5. Utemeljitev morebitnih sprememb programa raziskovalnega projekta oziroma sprememb, povečanja ali zmanjšanja sestave projektne skupine⁴

Nosilka podoktorskega projekta je bila od 22. 8. 2011 do 19. 9. 2012 na porodniškem dopustu. Izvajanje in financiranje projekta je bilo zato za 13 mesecev začasno prekinjeno, kar pa ni povzročilo sprememb programa raziskovalnega projekta.

6. Najpomembnejši znanstveni rezultati projektne skupine⁵

Znanstveni dosežek			
1.	COBISS ID	35095597	Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO	Kartuzija Jurklošter in Leopold VI. Babenberžan
		ANG	The Jurklošter (Gairach) Charterhouse and Leopold VI of Babenberg
			Avtorica predstavlja kompleksne razloge in motive, ki so Leopolda VI. pripeljali do odločitve za ponovno ustanovitev kartuzije Jurklošter. Ker se je v starejši literaturi poudarjalo le, da je bila kartuzija zanj strateško pomembna postojanka, je prispevek izjemno pomemben, saj je avtorici uspelo pokazati, da je bila ustanovitev Jurkloštra kompleksno vpeta v

	Opis	SLO	siceršnje politično-religiozno udejstvovanje Leopolda VI. Posebna pozornost je posvečena doslej še neopravljeni analizi njegovih povezav z rodbino Andechs-Meranijskih, zlasti z bamberškim škofom Ekbertom Andeškim, ki osvetljuje njuno skupno vlogo pri ustanovitvi kartuzije. Znanstveni svet za humanistične vede Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije je ta članek prepoznal in imenoval za izjemen znanstveni dosežek slovenske znanosti v letu 2012. Povezava: http://videlectures.net/znanstveni_dosezki2012_oter_gorencic_kartuzija/
		ANG	The author presents the complex reasons and circumstances which had lead Leopold VI to his decision to re-establish the monastery Gairach. As the older literature only emphasised that for Leopold the charterhouse represented a strategically important settlement, the newly presented findings are of crucial importance; they prove that the founding was in close interrelation with political and church activities of Leopold. A special attention was given to the analysis of his relations with the family of the Andechs, especially with Ekbert of Andechs, thus shedding light on their role in the re-establishing the Charterhouse. This original scientific paper has been acknowledged the outstanding scientific achievement of the year 2012 by the Scientific Board of the Humanities at the Slovenian Research Agency. Link: http://videlectures.net/znanstveni_dosezki2012_oter_gorencic_kartuzija/
	Objavljeno v	Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta; Acta historiae artis Slovenica; 2012; [št.] 2, 17; str. 25-45, 196; A': 1; Avtorji / Authors: Oter Gorenčič Mija	
	Tipologija	1.01 Izvirni znanstveni članek	
2.	COBISS ID	34981165	Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO	Politični vpliv Babenberžanov in Andeških pri ustanovitvi in zasnovi kartuzijanskega samostana Jurklošter
		ANG	Der politische Einfluss der Babenberger und Andechs-Meranier bei der Gründung und Errichtung des Kartäuserklosters Gairach/Jurklošter
	Opis	SLO	V izvirnem znanstvenem prispevku, objavljenem v zborniku zbirke Analecta cartusiana, je avtorica analizirala vlogo Andeških pri drugi ustanovitvi kartuzije Jurklošter. Osredotočila se je tudi na patrocinijske sv. Mavricija in raziskala njegovo politično vlogo pri posvetnih vladarjih zgodnjega in visokega srednjega veka ter pokazala na razlog izbire prav tega svetnika za zavetnika jurkloštrskega samostana v povezavi z Ekbertom Andeškim. V članku avtorica tudi kritično obravnava nekatere dosedanje teze o arhitekturi jurkloštrske cerkve.
		ANG	The author analyses the role of the Andechs as co-founders of Gairach Charterhouse together with Leopold VI of Babenberg. The paper focuses on the patronage of Saint Mauritius and reveals its political meaning for the secular sovereigns of the Early and High Middle Ages. Furthermore in reference to Ekbert of Andechs, the presented findings shed light on the reasons for selecting this particular saint for the patron saint of Gairach Charterhouse. Finally the article includes a critical overview of the hitherto published theses on architecture of Gairach monastic church.
Objavljeno v	Universität, Institut für Anglistik und Amerikanistik; Kartäusisches Denken und daraus resultierende Netzwerke vom Mittelalter bis zur Neuzeit; 2012; Bd. 2; Str. 121-140; Avtorji / Authors: Oter Gorenčič Mija		
Tipologija	1.16 Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v monografski publikaciji		
3.	COBISS ID	32992301	Vir: vpis v poročilo
	Naslov	SLO	Le décor sculpté des premières chartreuses (Stavbna plastika zgodnjih kartuzij)

		ANG	Le décor sculpté des premières chartreuses (Architectural sculpture of early Charterhouses)
Opis		SLO	Pomemben izvorni znanstveni članek je prva mednarodna objava obsežne raziskave vseh zvrsti stavbne plastike v vseh evropskih kartuzijah, ustanovljenih do leta 1225, ki jo je opravila avtorica članka. Takšna raziskava pred tem ni bila še nikoli opravljena. Temeljito poznavanje gradiva in primerjalnih umetnostnih spomenikov, zlasti stavbne plastike drugih reformnih redov, je avtorici omogočilo podati prvi pregled nad to zvrstjo kartuzijanske umetnosti in definirati njeno vlogo v širšem kontekstu visokosrednjeveške redovne arhitekture in stavbne plastike.
		ANG	Very important original scientific paper is the first international publication of the comprehensive survey on all types of architectural sculpture in all early charterhouses, founded in Europe up to 1225. This study by project leader candidate is the first research of this kind. The detailed knowledge of the preserved material and the comparative artistic monuments, mostly architectural sculpture of other monastic orders, founded in the so called monastic-reform movement, enabled the first survey of this field of Carthusian art and its role in the context of High Medieval monastic architecture and architectural sculpture.
Objavljeno v	Universität, Institut für Anglistik und Amerikanistik; Les Chartreuses de la Provincia Burgundiae, aujourd'hui dans le département de l'Ain et l'Ordre des Chartreux; 2011; Str. 271-296; Avtorji / Authors: Oter Gorenčič Mija		
Tipologija	1.16 Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v monografski publikaciji		
4.	COBISS ID	V tisku / in print. Vir: vpis v poročilo	
Naslov		SLO	Spodnještajerski kartuziji in spomeniki babenberške zgodnje gotike
		ANG	Lower Styrian Charterhouse and Monuments of Early Gothic of the Babenbergs
Opis		SLO	Avtorica v članku preverja obstoječe teze o (ne)povezanosti ecclesie maior in ecclesie minor Žičke kartuzije ter ecclesie maior v Jurkloštru s spomeniki babenberške zgodnje gotike in v nasprotju s starejšo literaturo domneva, da francoski stavbeniki, ki so za Leopolda VI. realizirali njegove avstrijske projekte, niso prišli iz Žičke kartuzije, marveč je do njih prišel po drugi poti. Slogovne značilnosti spomenikov babenberške zgodnje gotike so namreč dovolj različne od arhitekture in stavbne plastike obeh žičkih cerkev, a prav tako »francoske«, da lahko domnevamo, da je Leopold VI. do stavbenikov prišel po drugi poti in da je torej na južnem Štajerskem in na Spodnjem avstrijskem ob koncu 12. in v začetku 13. stoletja vzporedno delalo več skupin francoskih mojstrov. Leopold VI. je imel stik s Francijo ne le prek kartuzijanov, marveč je imel tesno vez tudi prek cistercijanov in lastne poti v južno Francijo leta 1212, ključne pa so bile tudi njegove povezave s cesarskim dvorom in, ne nazadnje, z rodbino Andechs-Meranijskih. V zvezi s kartuzijo Jurklošter pa avtorica v nasprotju s starejšo literaturo meni, da je bila že cerkev iz časa po prvi ustanovitvi zidana in je bila v času druge ustanovitve le še obokana. Sodeč po kvaliteti izvedbe oboka in stavbni plastiki, so bili v Jurkloštru na delu mojstri iz vrst (francoskih) kartuzijanskih menihov ali konverzov ali za kartuzijane delujoči stavbeniki in ne stavbeniki, ki so gradili cisterci Heiligenkreuz in Lilienfeld na Spodnjem Avstrijskem, saj so diskrepance v stavbni zasnovi in stavbnoplastičnih detajlih (pre)velike. To bi potrjevala tudi stavbna plastika, saj konzole, na katere se izteka obok, tipološko ustrezajo konzolam v zgodnjekartuzijanski arhitekturi in se hkrati razlikujejo od konzol, uporabljenih v avstrijskih cistercah. Nove ugotovitve so pomembne ne le za slovensko umetnostno zgodovino, marveč tudi za avstrijsko in širšo srednjeevropsko umetnost. Članek je v tisku.

	ANG	<p>between ecclesia maior and ecclesia minor in Žiče Charterhouse and ecclesia maior in Jurklošter, and its relations with Early Gothic of the Babenbergs. In contrast with earlier literature it assumes that French builders, who realised Leopold VI's Austrian projects, did not come from Žiče Charterhouse, but directly from France. The stylistic characteristics of the Early Gothic monuments of the Babenbergs are namely also »French« but differ from the architectural features and architectural sculpture of both churches in Žiče. Therefore, we can assume that Leopold VI. acquired builders elsewhere. In other words, at the end of the 12th and the beginning of the 13th century several groups of French masters were active in South Styria and Lower Austria. Leopold VI had contacts with France not only through Carthusians but also through Cistercians and due to his own travels to South France in 1212. Moreover, his close relations with Imperial court and, after all, with the Andechs-Merans had a crucial role in his commissions. In relations with Jurklošter Charterhouse, the author, in contrast to older literature, believes that by the time of the second founding of the monastery, the church had already been built and was then only vaulted. Based on the quality of vault and architectural sculpture, the builders of Jurklošter were (Franch) Carthusian monks or lay brothers or builders commissioned by them and not, as was believed before, builders who worked in Cistercian monasteries in Heiligenkreuz and Lilienfeld in Lower Austria. The differences in architectural scheme and the individual elements of architectural sculpture are namely too large to reveal real connections. This was also revealed by formal analysis of architectural sculpture. In terms of typology, the corbels carrying the vault match the corbels in early Carthusian architecture and, at the same time, differ from those in Austrian Cistercian monasteries. These new findings are of crucial significance not only for Slovenian art history, but also for Austrian and wider Central-European art. The article is in print.</p>
Objavljeno v		Zbornik za umetnostno zgodovino, XLIX, 2013, str. 33-73, Avtorji / Authors: Oter Gorenčič Mija (v tisku - in print).
Tipologija		1.01 Izvirni znanstveni članek

7. Najpomembnejši družbeno-ekonomski rezultati projektne skupine⁶

	Družbeno-ekonomski dosežek	
1.	COBISS ID	34138925 Vir: COBISS.SI
	Naslov	<p>SLO Politično ozadje druge ustanovitve kartuzije Jurklošter</p> <p>ANG Political context of the second establishment of Jurklošter Charterhouse</p>
	Opis	<p>SLO Referat je bil predstavljen na znanstvenem posvetu Samostani in umetnost, ki je potekal 25. aprila 2012 v Prešernovi dvorani SAZU. Nosilka projekta je predstavila razloge za patrocinijske sv. Mavricija, ki je zamenjal za kartuzijane običajnega sv. Janeza Krstnika kot patrona njihovih samostanov. Pokazala je, da je bila izbira patrocinijske tesno povezana s političnimi motivi Babenberžanov in Andeških, ki so jih imeli pri odločanju o ustanovitvi in izbiri zavetnika jurkloštrske kartuzije.</p> <p>ANG The paper was presented at the conference Monastery and Art, which took place 25 April 2012 in the premises of ZRC SAZU. The project holder presented the reasons for the patronage of Saint Mauritius, who replaced the more commonly used Saint John the Baptist as the patron saint of Carthusian monasteries. The paper presented the close relations between the selection of patronage and the Andechs' and Babenbergs' political motives for it.</p>
	Šifra	B.04 Vabljen predavanje

	Objavljeno v	OTER GORENČIČ, Mija. Politično ozadje druge ustanovitve kartuzije Jurklošter : [predavanje na znanstvenem posvetu "Samostani in umetnost" na temo projektov Samostani - povezovalci evropskega umetnostnega prostora in Ljubljanski barok - materialna kultura in duhovni kontekst, 25.4.2012, Prešernova dvorana SAZU]. Ljubljana, 2012. [COBISS.SI-ID 34138925] http://uifs.zrc-sazu.si/sl/dogodki/enodnevniznanstveni-posvet-samostani-in-umetnost#v	
	Tipologija	3.15 Prispevek na konferenci brez natisa	
2.	COBISS ID	32992557	Vir: vpis v poročilo
	Naslov	SLO	Vloga Andechs-Meranijskih in Babenberžanov pri ustanovitvi in umetnostni podobi prvih dveh kartuzijanskih samostanov v Srednji Evropi (kartuzij Žiče in Jurklošter)
		ANG	Die Rolle der Andechs-Meranier und Babenberger bei der Gründung und Errichtung der ersten beiden Kartäuserklöster in Mitteleuropa (Seitz und Gairach)
	Opis	SLO	Referat je bil prva javna predstavitev vpliva Andeških in Babenberžanov pri ustanovitvi in umetnostni podobi kartuzije Jurklošter in njene povezave z Žičko kartuzijo. Kritično je ovrednotila tezo iz starejše literature, da je Leopold VI. iz dunajskega prostora priskrbel delavnico za gradnjo jurkloštrske cerkve. Natančno je predstavila tudi vlogo in pomen rodbine Andeških pri vpeljavi sv. Mavricija kot patrona cerkve in doline, v kateri je bila kartuzija postavljena.
		ANG	Paper was a first public presentation of the influence of the Andechs-Merans and the Babenbergs in the foundation and artistic image of the Jurklošter charterhouse. The authoress presented also the relations of the Jurklošter monastery to the Žiče charterhouse. She critically reflected upon the thesis according to which Leopold VI established a workshop from Vienna or vicinity to erect the church in Jurklošter. She gave the detailed presentation of the role of the Andechs family in the introducing St. Maurice as the patron of the church and the Valley of Jurklošter.
	Šifra	B.03 Referat na mednarodni znanstveni konferenci	
	Objavljeno v	OTER GORENČIČ, Mija. Die Rolle der Andechs-Meranier und Babenberger bei der Gründung und Errichtung der ersten beiden Kartäuserklöster in Mitteleuropa (Seitz und Gairach) : [predavanje na simpoziju Kartäusisches Denken und daraus resultierende Netzwerke vom Mittelalter bis zur Neuzeit, Aggsbach, 23.-27.8.2011]. Aggsbach, 2011. [COBISS.SI-ID 32992557] http://www.academia.edu/2917158/Kartauserkongress_2011_-_Internationaler_Kongress_fur_Kartauserforschung	
	Tipologija	3.15 Prispevek na konferenci brez natisa	
3.	COBISS ID	33304365	Vir: vpis v poročilo
	Naslov	SLO	Evropski pomen kartuzije Jurklošter
		ANG	The European Significance of the Former Carthusian Monastery at Jurklošter (Gairach)
	Opis	SLO	V predavanju je bila predstavljena vloga, ki jo je kartuzija Jurklošter odigrala v evropski zgodovini kartuzijanskega reda. Ob tem je bila izpostavljena predvsem povezava s tedaj najuglednejšimi srednjeevropskimi političnimi predstavniki, med katerim izstopata Leopold VI. Babenberžan in Ekbert Andeški. Posebej je bilo opozorjeno na patrocinijske cerkve (sv. Mavricij), ki kaže na tesno povezanost jurkloštrske kartuzije z Andeškimi kot eno najvplivnejših rodbin visokega srednjega veka v Srednji Evropi.
			The lecture reflects upon the role of Jurklošter charterhouse in the

		European history of the Carthusians. Above all, it emphasized the close relation with the renowned Central-European political personas, among which Leopold VI of Babenberg and Eckbert of Andechs had the most important role. Saint Mauricius was introduced as the patron of the church, this testifies to the close relations of Jurklošter charterhouse with the Andechs as the one of the most influential aristocratic families in Central Europe in the High Middle Ages.
Šifra	B.04	Vabljen predavanje
Objavljeno v	OTER GORENČIČ, Mija. Evropski pomen kartuzije Jurklošter : [vabljen predavanje, Kartuzija Jurklošter, 19.11.2011]. Jurklošter, 2011. [COBISS.SI-ID 33304365] http://sl.odon.si/klostrski-veceri/	
Tipologija	3.16 Vabljen predavanje na konferenci brez natisa	
4.	COBISS ID	31960365 Vir: vpis v poročilo
Naslov	SLO	Les décors sculptés des premiers monastères de l'Ordre des Chartreux, Belley (Ain, France), 20-22 julij 2010.
	ANG	Les décors sculptés des premiers monastères de l'Ordre des Chartreux (Architectural sculpture of all early charterhouses), Belley (Ain, France), 20-22 July 2010.
Opis	SLO	Odmevno vabljen predavanje na mednarodnem simpoziju o kartuzijanih v Belleju (Ain), Francija, na katerem je avtorica s temeljitim poznavanjem gradiva in primerjalnih umetnostnih spomenikov predstavila široko zasnovano in poprej še neraziskano področje stavbne plastike vseh zgodnjih kartuzijanskih samostanov, ustanovljenih v Evropi v 11., 12. in na začetku 13. stoletja, in definirala njeno vlogo v širšem kontekstu visokosrednjeveške redovne arhitekture in stavbne plastike. Takšna raziskava pred tem ni bila še nikoli opravljena. Kot je pokazala opravljena raziskava, je primere bogate stavbne ornamentike, ki je v kartuzijanskem okolju presenetljiva, mogoče razložiti tudi z vlogo ustanovnika ali mecena.
	ANG	In this outstanding guest lecture at the international conference on Carthusian Order at Belley (Ain), France, the authoress, basing on her thorough knowledge of the material and the comparative artistic monuments, presented the vast and so far insufficiently investigated field of architectural sculpture of all early charterhouses, founded in Europe in the 11th, 12th and in the beginning of the 13th centuries, and its role in the context of High Medieval monastic architecture and architectural sculpture. This study by project leader candidate is the first research of this kind. The research has shown that the cases of rich architectural ornamentation, which, in the Carthusian environment, is quite surprising, can be interpreted by the very role of the founders or patrons.
Šifra	B.04	Vabljen predavanje
Objavljeno v	OTER GORENČIČ, Mija. Les décors sculptés des premiers monastères de l'Ordre des Chartreux : [Analecta cartusiana, Colloque international d'histoire, Les chartreuses de la provincia Burgundiae, Aujourd'hui dans le departement de l'Ain et l'Ordre des Chartreux, Belley (Ain, France) 20-22 juillet 2010]. Belley (Ain), 2010. [COBISS.SI-ID 31960365] http://catholique-belley-ars.cef.fr/Les-Chartreuses-dans-le-departement.html	
Tipologija	3.15 Prispevek na konferenci brez natisa	

8. Drugi pomembni rezultati projektne skupine^Z

Vodja je v času podaljšanja podokotrskega projekta raziskala problematiko cerkva sv. Mavricija v Sloveniji. Izvirni znanstveni članek z naslovom Cerkev sv. Mavricija v Sloveniji bo izšel v

nadaljevanju leta 2014.

9. Pomen raziskovalnih rezultatov projektne skupine⁸

9.1. Pomen za razvoj znanosti⁹

SLO

V okviru podoktorskega projekta je bilo obravnavano politično ozadje druge ustanovitve kartuzije Jurklošter in vloga Leopolda VI. Babenberžana in rodbine Andechs-Meranijskih, zlasti bamberskega škofa Ekberta Andeškega, pri drugi ustanovitvi in razvoju kartuzije Jurklošter in Žičke kartuzije. Raziskava je torej obravnavala dva ključna spomenika visokega srednjega veka v Sloveniji (Jurklošter, Žička kartuzija), katerih umetnostni in zgodovinski pomen sega daleč prek slovenskih meja. Zato so vsi izsledki, povezani s tema spomenikoma, temeljnega pomena ne samo za slovenski prostor, marveč za celotno raziskovanje visokosrednjeveške monastične umetnosti. Raziskava je prinesla temeljna nova spoznanja s področja umetnostne zgodovine in drugih humanističnih strok (zlasti zgodovine in teologije) pa tudi s področja kulturne, nacionalne in politične zgodovine, omogočila je ustrežnejšo evalvacijo in ustrežnejšo umestitev kartuzije Jurklošter in Žičke kartuzije v evropski kontekst, predvsem z upoštevanjem pred tem spregledane vloge Babenberžanov in Andechs-Meranijskih. Raziskana je bila tudi povezava cerkva obeh spodnještajerskih kartuzij z zgodnjegotjsko arhitekturo Babenberžanov, ki je ena osrednjih tem v raziskovanju avstrijske srednjeveške umetnosti, prav to obdobje pa je tudi ključno pri analizi razvoja zgodnje gotike v Srednji Evropi. Rezultati so zato velikega pomena ne le za slovensko umetnostno in širšo kulturno in politično zgodovino, marveč tudi za umetnostno in kulturno-politično zgodovino širšega srednjeevropskega prostora. Raziskava vseh zgodnjekartuzijskih samostanov v Evropi z vidika vpliva ustanoviteljev na umetnostno podobo pa je izjemnega pomena v celotnem zahodnoevropskem kontekstu raziskovanja kartuzijske umetnosti visokega srednjega veka.

Nova spoznanja so bistveno doprinesla k poznavanju razvoja zgodnjegotjske arhitekture v slovenskem in širšem srednjeevropskem prostoru in vloge osrednjih cerkveno-političnih osebnosti visokega srednjega veka pri kulturnem razvoju in napredku v tem geografskem prostoru, ki sta bila tudi posledica ustanavljanja in upravljanja redovnih postojank.

ANG

The leader of the postdoctoral project investigated in detail the political context of the second establishment of Jurklošter charterhouse and determined the role and significance of both the Andechs-Merans, especially of Ekbert Andechs, Bishop of Bamberg, and Leopold VI. of Babenberg in the second founding and the development of the Jurklošter and Žiče charterhouses. The research thus comprised two main monuments of the High Middle Ages in Slovenia (charterhouse in Jurklošter and Žiče), whose artistic and historical significance reaches far over Slovenian borders. Therefore all the findings related to this monument are of crucial importance not only for Slovenian space but also for wider research of high medieval monastic art. The research resulted in basic new findings for the field of art history, other humanities (particularly history and theology) and also for the field of cultural, national and political history; it enabled new evaluation of the charterhouses of Žiče and Jurklošter and their more adequate integration in the European context, which was possible chiefly through taking account of the hitherto neglected role of the Babenbergs and the Andechs-Merans. The studies also focused on relations between both charterhouses of the Lower Styria and Babenberg architecture, which is one of the central subjects in research of Austrian medieval art; the period is also of crucial significance for the analysis of the development of the early Gothic in Central Europe. The results are highly relevant not only for Slovene art history and wider cultural and political history, but also for art history and cultural-political history of a broader Central European space.

The new findings represent an important contribution to the insight into the evolution of early Gothic architecture on the territories of Slovenia and the wider Central Europe. They establish the impact of the central political personalities of the High Middle Ages on the cultural development and progress within this geographical area, which was importantly influenced by the foundation and management of monasteries.

9.2. Pomen za razvoj Slovenije¹⁰

SLO

Raziskava je pomembna za kulturni razvoj Slovenije. Ugotovitve so pomembno razširile dosedanje vedenje o zgodovini kartuzije Jurklošter in povezavah kartuzijanskega reda s posvetnimi predstavniki nasploh. Ovržena je bila teza iz starejše literature o tesni (delavniški) povezanosti Jurkloštra in Žičke kartuzije s spomeniki babenberške zgodnje gotike. Prav tako sta bili doslej še povsem neraziskani vloga Andeških pri drugi ustanovitvi kartuzije Jurklošter in pomen ustanovitve Jurkloštra za siceršnje politično in cerkveno udejstvovanje Leopolda VI. Babenberžana. Patrocinj sv. Mavricija je bil v slovenski strokovni literaturi doslej popolnoma spregledan in še neraziskan, zato je temeljita raziskava tega svetnika v povezavi s kartuzijo Jurklošter prinesla povsem nova spoznanja in omogočila nov pogled na ustanavljanje samostanov v visokem srednjem veku pri nas. Raziskani so bili tudi motivi za izbiro tega patrocinja v cerkvah na celotnem ozemlju sedanje Slovenije.

Rezultati raziskave so z referatoma na mednarodno priznanih konferencah v Avstriji in Franciji, znanstvenem posvetu v Sloveniji in javnim predavanjem v Jurkloštru ter z objavami v mednarodno uglednih strokovnih publikacijah razširili vedenje o vlogi osrednjih srednjeevropskih dinastij v visokem srednjem veku pri ustanavljanju samostanov in razvoju umetnostnih tokov. Zlasti kartuzija Jurklošter doslej tuji strokovni javnosti ni bila dovolj znana, hkrati pa skupaj z Žičko kartuzijo praviloma ni upoštevana v pregledih razvoja evropske umetnosti, čeprav sta obe odločilni pri razvoju zgodnjegotske umetnosti v Srednji Evropi. Rezultati so pomembni in neposredno uporabni pri ohranjanju kulturne dediščine, pri zaščiti in prezentaciji kulturnih spomenikov. Velik pomen bodo imela tudi na področju turizma in izobraževanja. Nova odkritja so ključna tudi za novo razumevanje in vrednotenje umetnosti v slovenskem prostoru v kontekstu srednje- in zahodnoevropske umetnostne dediščine. Dognanja so uporabna tudi v drugih humanističnih vedah, turizmu in izobraževanju, prispevala pa bodo tudi k razvoju in boljšemu poznavanju nacionalne kulturne identitete. Nastopi na mednarodnih simpozijih, na katerih je vodja projekta slovenske spomenike postavljala v enakovreden kontekst z evropskimi, so prispevali k promociji slovenske države in njene kulturne dediščine. Raziskave, opravljene v okviru tega projekta, Slovenijo povezujejo s širšim evropskim prostorom.

ANG

The research is important for cultural development of Slovenia. The findings have helped to significantly expand knowledge on the history of the Jurklošter Charterhouse and the connections of the Carthusian order with secular individuals in general. The hypothesis of the close (workshop) interconnection between the Jurklošter and Žiče Charterhouses with the monuments of the early Babenberg Gothic, which was prevalent in older literature, was refuted. The role of the House of Andech in the second foundation of the Jurklošter Charterhouse and the significance of foundation of Jurklošter for the political and ecclesiastical activity of Leopold VI of Babenberg were also previously left entirely unresearched. Thus far, the patrocini of Saint Maurice has been altogether overlooked and ignored in Slovenian scholarly literature. As a result, thorough research of the Saint and his connections to the Jurklošter Charterhouse brought forward fully new findings and enabled new insight into the foundation of monasteries in the High Middle Ages on Slovenian territories. The motives behind the selection of such patrocini for churches on the entire territory of present-day Slovenia were also studied.

The results of the research were presented in papers read at two international symposiums in Aggsbach (Austria) and Belley (France), at a conference in Ljubljana, a public lecture in Jurklošter and in papers published in internationally renowned scholarly journals. Such dissemination of research findings helped to expand the knowledge about the role of prominent Central European dynasties in the founding of monasteries and the development of artistic trends in the High Middle Ages. The Jurklošter charterhouse in particular has not been sufficiently known to foreign scholars before; furthermore, as a rule, neither the Jurklošter nor the Žiče charterhouses have been included in the surveys of the history of European art, although both of them are decisive in the evolution of the Early Gothic art in Central Europe.

The results are important and directly applicable in the preservation of cultural heritage and in the protection and presentation of cultural monuments. They will also have a great significance for tourism and education. The new findings are of fundamental importance for new

understanding and evaluation of art in Slovenia in a wider (Central) European context. The project results are also useful to other humanities, they will contribute to development and wider knowledge of the national cultural identity as well. Papers presented at the international conferences, on which Slovenian monuments have been put in an equivalent position to European, have contributed to the promotion of Slovenia and its cultural heritage. The research comprised in this project have emphasised the relations between Slovenia and wider European space.

10. Samo za aplikativne projekte in podoktorske projekte iz gospodarstva!
Označite, katerega od navedenih ciljev ste si zastavili pri projektu, katere konkretne rezultate ste dosegli in v kakšni meri so doseženi rezultati uporabljeni

Cilj		
F.01	Pridobitev novih praktičnih znanj, informacij in veščin	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.02	Pridobitev novih znanstvenih spoznanj	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.03	Večja usposobljenost raziskovalno-razvojnega osebja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.04	Dvig tehnološke ravni	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.05	Sposobnost za začetek novega tehnološkega razvoja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.06	Razvoj novega izdelka	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>

F.07	Izboljšanje obstoječega izdelka	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.08	Razvoj in izdelava prototipa	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.09	Razvoj novega tehnološkega procesa oz. tehnologije	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.10	Izboljšanje obstoječega tehnološkega procesa oz. tehnologije	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.11	Razvoj nove storitve	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.12	Izboljšanje obstoječe storitve	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.13	Razvoj novih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih procesov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.14	Izboljšanje obstoječih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih procesov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.15	Razvoj novega informacijskega sistema/podatkovnih baz	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>

	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.16	Izboljšanje obstoječega informacijskega sistema/podatkovnih baz	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.17	Prenos obstoječih tehnologij, znanj, metod in postopkov v prakso	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.18	Posredovanje novih znanj neposrednim uporabnikom (seminarji, forumi, konference)	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.19	Znanje, ki vodi k ustanovitvi novega podjetja ("spin off")	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.20	Ustanovitev novega podjetja ("spin off")	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.21	Razvoj novih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.22	Izboljšanje obstoječih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.23	Razvoj novih sistemskih, normativnih, programskih in metodoloških rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.24	Izboljšanje obstoječih sistemskih, normativnih, programskih in metodoloških rešitev	

	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.25	Razvoj novih organizacijskih in upravljavskih rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.26	Izboljšanje obstoječih organizacijskih in upravljavskih rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.27	Prispevek k ohranjanju/varovanje naravne in kulturne dediščine	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.28	Priprava/organizacija razstave	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.29	Prispevek k razvoju nacionalne kulturne identitete	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.30	Strokovna ocena stanja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.31	Razvoj standardov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.32	Mednarodni patent	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>

F.33	Patent v Sloveniji	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.34	Svetovalna dejavnost	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.35	Drugo	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>

Komentar

--

11.Samo za aplikativne projekte in podoktorske projekte iz gospodarstva!
Osnačite potencialne vplive oziroma učinke vaših rezultatov na navedena področja

	Vpliv	Ni vpliva	Majhen vpliv	Srednji vpliv	Velik vpliv	
G.01	Razvoj visokošolskega izobraževanja					
G.01.01.	Razvoj dodiplomskega izobraževanja	☐	☐	☐	☐	
G.01.02.	Razvoj podiplomskega izobraževanja	☐	☐	☐	☐	
G.01.03.	Drugo: <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	
G.02	Gospodarski razvoj					
G.02.01	Razširitev ponudbe novih izdelkov/storitev na trgu	☐	☐	☐	☐	
G.02.02.	Širitev obstoječih trgov	☐	☐	☐	☐	
G.02.03.	Znižanje stroškov proizvodnje	☐	☐	☐	☐	
G.02.04.	Zmanjšanje porabe materialov in energije	☐	☐	☐	☐	
G.02.05.	Razširitev področja dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.02.06.	Večja konkurenčna sposobnost	☐	☐	☐	☐	
G.02.07.	Večji delež izvoza	☐	☐	☐	☐	
G.02.08.	Povečanje dobička	☐	☐	☐	☐	
G.02.09.	Nova delovna mesta	☐	☐	☐	☐	
G.02.10.	Dvig izobrazbene strukture zaposlenih	☐	☐	☐	☐	
G.02.11.	Nov investicijski zagon	☐	☐	☐	☐	
G.02.12.	Drugo: <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	
G.03	Tehnološki razvoj					

G.03.01.	Tehnološka razširitev/posodobitev dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.03.02.	Tehnološko prestrukturiranje dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.03.03.	Uvajanje novih tehnologij	☐	☐	☐	☐	
G.03.04.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.04	Družbeni razvoj					
G.04.01	Dvig kvalitete življenja	☐	☐	☐	☐	
G.04.02.	Izboljšanje vodenja in upravljanja	☐	☐	☐	☐	
G.04.03.	Izboljšanje delovanja administracije in javne uprave	☐	☐	☐	☐	
G.04.04.	Razvoj socialnih dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.04.05.	Razvoj civilne družbe	☐	☐	☐	☐	
G.04.06.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.05.	Ohranjanje in razvoj nacionalne naravne in kulturne dediščine in identitete	☐	☐	☐	☐	
G.06.	Varovanje okolja in trajnostni razvoj	☐	☐	☐	☐	
G.07	Razvoj družbene infrastrukture					
G.07.01.	Informacijsko-komunikacijska infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.02.	Prometna infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.03.	Energetska infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.04.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.08.	Varovanje zdravja in razvoj zdravstvenega varstva	☐	☐	☐	☐	
G.09.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	

Komentar

--

12.Pomen raziskovanja za sofinancerje¹¹

	Sofinancer	
1.	Naziv	
	Naslov	
	Vrednost sofinanciranja za celotno obdobje trajanja projekta je znašala:	EUR
	Odstotek od utemeljenih stroškov projekta:	%
	Najpomembnejši rezultati raziskovanja za sofinancerja	Šifra
	1.	
	2.	
3.		
4.		

	5.	
	Komentar	
	Ocena	

13. Izjemni dosežek v letu 2013¹²

13.1. Izjemni znanstveni dosežek

Spodnještajerski kartuziji in spomeniki babenberške zgodnje gotike, Zbornik za umetnostno zgodovino, XLIX, 2013, str. 33–73.

Avtorica preverja teze o (ne)povezanosti cerkva kartuzij Žiče in Jurklošter s spomeniki babenberške zgodnje gotike in ugotavlja, da stavbeniki, ki so za Leopolda VI. realizirali njegove avstrijske projekte, niso prišli iz Žičke kartuzije. Slogovne značilnosti spomenikov babenberške zgodnje gotike so dovolj različne od arhitekture in stavbne plastike žičkih cerkva, a prav tako »francoske«, da lahko domnevamo, da je Leopold VI. do stavbenikov prišel po drugi poti in da je torej na južnem Štajerskem in na Spodnjeavstrijskem ok. 1200 vzporedno delalo več skupin francoskih mojstrov. Hkrati ugotavlja, da v Jurkloštru niso bili na delu mojstri iz spodnjeavstrijskih cistercijanskih samostanov, marveč za kartuzijane delujoči francoski mojstri. Nove ugotovitve so ključni doprinos k razumevanju razvoja zgodnjegotske arhitekture v širšem (srednje)evropskem prostoru.

13.2. Izjemni družbeno-ekonomski dosežek

--

C. IZJAVE

Podpisani izjavljam/o, da:

- so vsi podatki, ki jih navajamo v poročilu, resnični in točni
- se strinjamo z obdelavo podatkov v skladu z zakonodajo o varstvu osebnih podatkov za potrebe ocenjevanja ter obdelavo teh podatkov za evidence ARRS
- so vsi podatki v obrazcu v elektronski obliki identični podatkom v obrazcu v pisni obliki
- so z vsebino zaključnega poročila seznanjeni in se strinjajo vsi soizvajalci projekta

Podpisi:

*zastopnik oz. pooblaščen oseba
raziskovalne organizacije:*

in

vodja raziskovalnega projekta:

Znanstvenoraziskovalni center
Slovenske akademije znanosti in
umetnosti

Mija Oter Gorenčič

ŽIG

Kraj in datum:

Ljubljana	14.4.2014
-----------	-----------

Oznaka prijave: ARRS-RPROJ-ZP-2014/50

¹ Napišite povzetek raziskovalnega projekta (največ 3.000 znakov v slovenskem in angleškem jeziku) [Nazaj](#)

² Napišite kratko vsebinsko poročilo, kjer boste predstavili raziskovalno hipotezo in opis raziskovanja. Navedite ključne ugotovitve, znanstvena spoznanja, rezultate in učinke raziskovalnega projekta in njihovo uporabo ter sodelovanje s tujimi partnerji. Največ 12.000 znakov vključno s presledki (približno dve strani, velikost pisave 11). [Nazaj](#)

³ Realizacija raziskovalne hipoteze. Največ 3.000 znakov vključno s presledki (približno pol strani, velikost pisave 11)

[Nazaj](#)

⁴ V primeru bistvenih odstopanj in sprememb od predvidenega programa raziskovalnega projekta, kot je bil zapisan v predlogu raziskovalnega projekta oziroma v primeru sprememb, povečanja ali zmanjšanja sestave projektne skupine v zadnjem letu izvajanja projekta, napišite obrazložitev. V primeru, da sprememb ni bilo, to navedite. Največ 6.000 znakov vključno s presledki (približno ena stran, velikost pisave 11). [Nazaj](#)

⁵ Navedite znanstvene dosežke, ki so nastali v okviru tega projekta. Raziskovalni dosežek iz obdobja izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) vpišete tako, da izpolnite COBISS kodo dosežka – sistem nato sam izpolni naslov objave, naziv, IF in srednjo vrednost revije, naziv FOS področja ter podatek, ali je dosežek uvrščen v A'' ali A'. [Nazaj](#)

⁶ Navedite družbeno-ekonomske dosežke, ki so nastali v okviru tega projekta. Družbeno-ekonomski rezultat iz obdobja izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) vpišete tako, da izpolnite COBISS kodo dosežka – sistem nato sam izpolni naslov objave, naziv, IF in srednjo vrednost revije, naziv FOS področja ter podatek, ali je dosežek uvrščen v A'' ali A'.

Družbeno-ekonomski dosežek je po svoji strukturi drugačen kot znanstveni dosežek. Povzetek znanstvenega dosežka je praviloma povzetek bibliografske enote (članka, knjige), v kateri je dosežek objavljen.

Povzetek družbeno-ekonomskega dosežka praviloma ni povzetek bibliografske enote, ki ta dosežek dokumentira, ker je dosežek sklop več rezultatov raziskovanja, ki je lahko dokumentiran v različnih bibliografskih enotah. COBISS ID zato ni enoznačen, izjemoma pa ga lahko tudi ni (npr. prehod mlajših sodelavcev v gospodarstvo na pomembnih raziskovalnih nalogah, ali ustanovitev podjetja kot rezultat projekta ... - v obeh primerih ni COBISS ID). [Nazaj](#)

⁷ Navedite rezultate raziskovalnega projekta iz obdobja izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) v primeru, da katerega od rezultatov ni mogoče navesti v točkah 6 in 7 (npr. ni voden v sistemu COBISS). Največ 2.000 znakov, vključno s presledki. [Nazaj](#)

⁸ Pomen raziskovalnih rezultatov za razvoj znanosti in za razvoj Slovenije bo objavljen na spletni strani: <http://sicris.izum.si/> za posamezen projekt, ki je predmet poročanja [Nazaj](#)

⁹ Največ 4.000 znakov, vključno s presledki [Nazaj](#)

¹⁰ Največ 4.000 znakov, vključno s presledki [Nazaj](#)

¹¹ Rubrike izpolnite / prepisite skladno z obrazcem "izjava sofinancerja" <http://www.arrs.gov.si/sl/progproj/rproj/gradivo/>, ki ga mora izpolniti sofinancer. Podpisan obrazec "Izjava sofinancerja" pridobi in hrani nosilna raziskovalna organizacija – izvajalka projekta. [Nazaj](#)

¹² Navedite en izjemni znanstveni dosežek in/ali en izjemni družbeno-ekonomski dosežek raziskovalnega projekta v letu 2013 (največ 1000 znakov, vključno s presledki). Za dosežek pripravite diapozitiv, ki vsebuje sliko ali drugo slikovno gradivo v zvezi z izjemnim dosežkom (velikost pisave najmanj 16, približno pol strani) in opis izjemnega dosežka (velikost pisave 12, približno pol strani). Diapozitiv/-a priložite kot priponko/-i k temu poročilu. Vzorec diapozitiva je objavljen na spletni strani ARRS <http://www.arrs.gov.si/sl/gradivo/>, predstavitev dosežkov za pretekla leta pa so objavljena na spletni strani <http://www.arrs.gov.si/sl/analize/dosez/>. [Nazaj](#)

Obrazec: ARRS-RPROJ-ZP/2014 v1.03

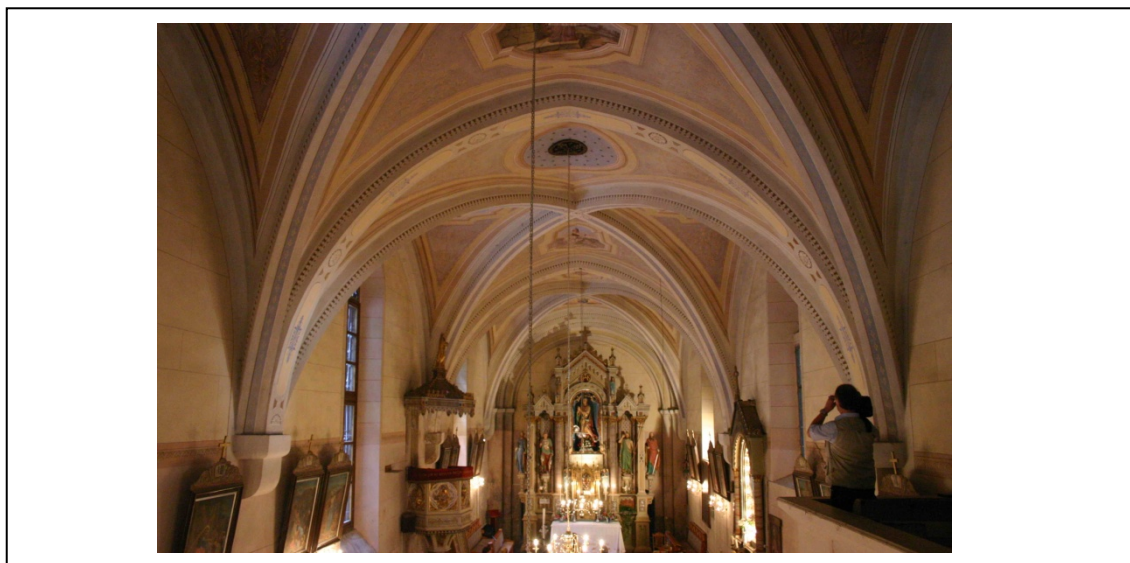
7A-93-D7-EF-C0-FD-F4-46-63-63-C4-F4-E7-8F-A1-44-89-BC-7B-5A

Priloga 1

HUMANISTIKA

Področje: 6.09 Umetnostna zgodovina

Dosežek (znanstveni): Mija OTER GORENČIČ,
Spodnještajerski kartuziji in spomeniki babenberške zgodnje
gotike, *Zbornik za umetnostno zgodovino*, XLIX, 2013, str. 33-
73.

Avtorica v članku preverja obstoječe teze o (ne)povezanosti cerkva kartuzij Žiče in Jurklošter s spomeniki babenberške zgodnje gotike in v nasprotju s starejšo literaturo domneva, da francoski stavbeniki, ki so za Leopolda VI. realizirali njegove avstrijske projekte, niso prišli iz Žičke kartuzije. Slogovne značilnosti spomenikov babenberške zgodnje gotike so namreč dovolj različne od arhitekture in stavbne plastike obeh žičkih cerkva, da lahko domnevamo, da je Leopold VI. do stavbenikov prišel po drugi poti in da je torej na južnem Štajerskem in na Spodnjeavstrijskem ob koncu 12. in v začetku 13. stoletja vzporedno delalo več skupin francoskih mojstrov. Leopold VI. je imel stik s Francijo ne le prek kartuzijanov, maveč je imel tesno vez tudi prek cistercijanov in lastne poti v južno Francijo leta 1212, ključne pa so bile tudi njegove povezave s cesarskim dvorom in z rodbino Andechs-Meranijskih. V zvezi s kartuzijo Jurklošter pa avtorica meni, da je bila že cerkev iz časa po prvi ustanovitvi zidana in je bila v času druge ustanovitve le še obokana. Sodeč po kvaliteti izvedbe oboka in stavbni plastiki, so bili v Jurkloštru na delu mojstri iz vrst (francoskih) kartuzijanskih menihov ali konverzov ali za kartuzijane delujoči stavbeniki in ne stavbeniki, ki so gradili cisterci Heiligenkreuz in Lilienfeld na Spodnjem Avstrijskem, saj so diskrepance v stavbni zasnovi in stavbnoplastičnih detajlih (pre)velike. To potrjuje tudi stavbna plastika, saj obočne konzole tipološko ustrezajo konzolam v zgodnjekartuzijanski arhitekturi in se razlikujejo od konzol v avstrijskih cistercah. Nove ugotovitve so ključen doprinos k razumevanju razvoja zgodnjegotske arhitekture v širšem (srednje)evropskem prostoru.